

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В. В. ДОКУЧАЄВА

**Кафедра прикладної економіки і міжнародних
економічних відносин**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор, професор
_____ Р.М. Шелудько
«серпня» _____ 2020 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ПРОЕКТНИЙ АНАЛІЗ

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»

Освітньо-професійна програма ОПП 15 Проектний аналіз

Спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

Факультет менеджменту і економіки

Харків – 2020

Робоча навчальна програма «Проектний аналіз» для здобувачів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми ОПП 15 «Проектний аналіз». „16” 18, 2020 р.

Розробники: О.І. Лебединська, доцент, канд.економ.наук

Робоча навчальна програма затверджена на засіданні кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин (протокол № 1 від 26.08. 2020 р.).

Завідувач кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин, професор

Л.О. Ломовських

Схвалено методичною комісією факультету менеджменту і економіки (протокол № 2 від 27 вересня 2019)

Голова методичної комісії факультету менеджменту і економіки, доцент

Ю.Л.Філімонов

© Лебединська О.І., 2020 р.

© ХНАУ, 2020 р.

1. Опис дисципліни навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні і поведінкові науки»	Обов'язкова	
	Спеціальність (професійне спрямування): 051 «Економіка»		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма (шифр і назва) ОПП 15 Проектний аналіз	Рік підготовки:	
Змістових модулів –1		2020-й	2020-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 144		9	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 4	Освітній рівень: першого бакалаврського рівня	Лекції	
		16 год.	
		Практичні, семінарські	
		20 год.	
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		108 год.	год.
		іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є надання можливості здобути теоретичні знання про методологію та реалізацію інвестиційних проектів, оволодіння концептуальними основами підготовки проектів, про способи та засоби залучення ресурсів для них, надання можливості набути знання з теорії і практики для аналізу цих проектів, здобуття практичних навичок здійснювання процедур, прийомів та визначення критеріїв, які використовуються при прийнятті проектних рішень.

Предмет дисципліни є вивчення концепцій, підходів і критеріїв визначення, порівняння й обґрунтування альтернативних рішень та проектів на основі системного підходу за умов найефективнішого використання наявних ресурсів.

Програма навчальної дисципліни «Проектний аналіз» передбачає вивчення теоретичних основ, які дають змогу ознайомитись з базовими принципами та методами, інструментарієм і процедурами прийняття рішення і практичних, тобто, всебічний підхід до підготовки проекту з погляду маркетингового обґрунтування, технічної можливості здійснення проекту, його оцінки з точки зору екологічної, соціальної та інституціональної життєздатності, а також фінансової й економічної привабливості.

З метою практичного засвоєння студентами набутих теоретичних знань передбачено навчально-практичні завдання. Це забезпечує самостійність навчання, сприяє глибокому і різнобічному вивченню дисципліни, допомагає навчитися правильно орієнтуватися у фактичній вихідній інформації та розрахованих показниках ефективності інвестиційних проектів. Виконання практичних завдань розраховано на аудиторний і позааудиторний час.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з економічною літературою та нормативними актами.

Перелік компетентностей: У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК4. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК 1. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.
- СК 2. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

- СК 3. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.
- СК 4. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1.1.

ПРЕДМЕТ І МЕТА ПРОЕКТНОГО АНАЛІЗУ

Загальна характеристика предмета курсу «Проектний аналіз». Мета і завдання курсу. Змістовна наповненість курсу «Проектний аналіз». Складові дисципліни.

Методологія проектного аналізу. Еволюція проектного аналізу. Взаємозв'язок методологій «проектний аналіз» і «вигоди - витрати». Використання методології проектного аналізу під час прийняття управлінських рішень.

Концепція проектного аналізу. Завдання проектних аналітиків під час підготовки проектних рішень. Проектний аналіз як складова процесу управління проектами. Базові принципи проектного аналізу: альтернативності, обумовленості, маржинальності, порівняння «з проектом» та «без проекту».

ТЕМА 1.2.

КОНЦЕПЦІЯ ПРОЕКТУ

Поняття проекту. Методологічні підходи до визначення поняття «проект». Відмінність проекту від програми і плану. Взаємозв'язок функціонування організації та проекту.

Необхідність визначення загальних ознак проекту. Кількісна вимірюваність проекту. Часовий горизонт проекту. Цільова спрямованість проектних рішень. Розвиток проекту та його життєвий цикл. Характеристика проекту, як системи, визначення його елементарного складу. Необхідність аналізу проекту у певному зовнішньому середовищі.

Види взаємозалежності різних проектів при одночасній реалізації. Поняття незалежних, взаємовиключаючих, умовних, заміщуючих, синергічних проектів. Врахування економічної взаємозалежності проектів і прийняття рішення про доцільність їх реалізації.

Класифікація проектів за різними критеріями: класом, типом, видом, тривалістю, масштабом, складністю. Характеристика, відмінність та умови реалізації інвестиційних та інноваційних проектів, проектів дослідження і розвитку, організаційних, економічних і соціальних проектів.

Поняття зовнішнього та внутрішнього середовища проекту. Фактори зовнішнього середовища. Вплив політичних, економічних, соціальних, правових, культурологічних, природно-екологічних, інфра-

структурних на проект. Характеристика сфер найближчого оточення проекту та ступеню впливу на реалізацію проекту. Внутрішнє середовище проекту. Умови реалізації проекту, вплив стилю керівництва, методів та засобів комунікації на успішне виконання проекту.

Активні та пасивні учасники проекту. Склад учасників проекту і їх функції. Визначення ролі і відповідальності різних учасників при підготовці та реалізації проекту. Функції ініціатора, замовника, інвестора, керівника проекту та його команди, контакторів, підрядників, проектувальників, постачальників, консультаційних організацій, органів влади та ін.

ТЕМА 1.3.

ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ ПРОЕКТУ

Концепція життєвого циклу проекту як складова методології проектного аналізу. Поняття життєвого циклу проекту. Підходи до розподілу проекту на складові елементи. Складові проектного циклу.

Передінвестиційної фаза проекту. Дослідження інвестиційних можливостей регіонів, галузі промисловості, природних ресурсів. Вибір цілей проекту та його завдань на стадії ідентифікації. Характеристика робіт з макро- та мікроаналізу. Мета підготовки проекту. Попередня підготовка проекту. Склад досліджень на стадії розробки та експертизи. Розробка функціональної схеми об'єкта проектування.

Інвестиційна фаза проекту. Мета інвестиційної фази проекту. Матеріально-технічна підготовка проекту. Планування і контроль постачання, організації та проведення тендерів. Порядок виконання робіт на стадіях інженерно-технічного проектування робіт, будівництва об'єкту, виробничого маркетингу та набору і навчання персоналу для успішної організації проекту.

Експлуатаційна фаза. Змістова характеристика експлуатаційної фази проекту: виробничої експлуатації, заміни і оновлення, розширення та інновації. Комплексна заключна оцінка проекту. Формування інформаційної бази прийняття проектних рішень.

Визначення тривалості переінвестиційної та інвестиційної фаз для проектів різних видів, класів та масштабів. Чинники, які впливають на вартість переінвестиційних досліджень. Відповідність вартості передінвестиційних досліджень вартості проекту. Планування витрат на переінвестиційні роботи. Фінансування витрат на переінвестиційні дослідження.

ТЕМА 1.4.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Основні завдання аналізу беззбитковості. Припущення проведення аналізу беззбитковості. Поняття беззбитковості проекту. Методи розрахунку бухгалтерської, готівкової і фінансової точок беззбитковості. Оцінка та вибір проектних рішень за допомогою критерію беззбитковості проекту. Розрахунок порогу рентабельності, та його вплив на

ефективність проекту. Запас фінансової міцності проекту. Поняття і розрахунок операційного левериджу, та його застосування при аналізі проектних рішеннях. Вплив величини операційного левериджу на виробничий ризик проекту. Використання операційного левериджу для порівняння та відбору проектів.

Характеристика методів оцінки ефективності інвестиції. Поняття критерію оцінки та порівняння інвестиційних проектів. Принципи оцінки ефективності проектних рішень. Методика розрахунку, економічний зміст, обмеження, переваги і недоліки, застосування у практиці оцінки проектних рішень інтегральних показників: чистої теперішньої вартості, коефіцієнту вигоди-затрати; внутрішньої норми дохідності; періоду окупності; ефективності витрат та ін. Методика розрахунку основних фінансових критеріїв. Порівняння проектів за допомогою різних критеріїв оцінки. Формування системи пріоритетів компанії, яка здійснює проектну діяльність. Порядок відбору проектів за конкурсом. Неформальні критерії оцінки проектів. Характеристика експертно-аналітичних методів, що використовуються при проведенні неформальних процедур оцінки проекту.

ТЕМА 1.5.

МЕТОДОЛОГІЯ ПРОЕКТНОГО АНАЛІЗУ

Місце концепції затрат і вигод у проектному аналізі. Поняття вигод та затрат у проектному аналізі. Методичні підходи до визначення цінності проекту. Явні і неявні витрати та вигоди, їх використання для прийняття проектних рішень. Можливість та необхідність оцінки неявних вигод і затрат при оцінці проектів.

Альтернативна вартість як ключова концепція прийняття інвестиційних рішень. Визначення альтернативної вартості робочої сили. Методичні прийоми до визначення альтернативної вартості землі.

Причини зміни вартості грошей у часі. Факторі, які впливають на вартість грошей у часі при аналізі проектів. Реальна і номінальна процентні ставки. Поняття майбутньої та теперішньої вартості, простого і складного проценту, їх вплив на майбутню вартість. Процес компаундування. Операція дисконтування. Вплив на величину теперішньої вартості строку життєвого циклу проекту та ставки проценту.

Причини використання грошового потоку для оцінки інвестиційних проектів. Поняття грошового потоку. Відмінність тлумачення грошового потоку у бухгалтерської практики та проектному аналізі. Методичні принципи розрахунку грошового потоку за проектом. Елементний склад загального грошового потоку з активів. Порядок розрахунку операційного потоку грошей. Роль амортизаційних відрахувань та їх вплив на зміну проектного грошового потоку. Визначення приросту чистого робочого капіталу.

Принципи розрахунку проектного грошового потоку: обумовленості, маржинальності, незалежності. Припливи та відтоки від реалізації проекту. Змістова характеристика можливих додаткових вигод та затрат за проектом. Обґрунтування доцільності реалізації проектних рішень за допомогою проектного грошового потоку. Прогнозування потоку грошових коштів за проектом.

ТЕМА 1.6.

ОЦІНКА І ПРИЙНЯТТЯ ПРОЕКТНИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ РИЗИКУ ТА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Поняття та види ризиків на стадіях підготовки і реалізації проекту. Причини виникнення технічних, політичних, маркетингових, фінансових ризиків, їх ознаки. Наслідки функціональних ризиків.

Оцінка і прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності. Необхідність врахування рівня невизначеності при прийнятті проектних рішень. Поняття ризику та невизначеності. Класифікація ризику. Види проектних ризиків, що виникають на різних стадіях підготовки і реалізації, причини їх виникнення та ознаки. Наслідки функціональних ризиків. Мета аналізу ризику. Якісний та кількісний аналіз ризику. Методика проведення аналізу чутливості проекту. Розрахунок критичних значень змінних проекту, визначення меж безпеки. Аналіз сценаріїв проекту. Характеристика методу імітаційного моделювання (Монте-Карло).

Методи зниження ризику. Вибір методу зниження ризиків залежно від виду ризику. Характеристика видів робіт по розподілу ризику між учасниками проекту. Послідовність резервування коштів на покриття непередбачених витрат. Страхування ризиків. Зниження ризиків у плані фінансування. Порядок визначення ефективності заходів по зниженню ризиків. Планування події, які знижують ризик.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.

ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОЕКТНОГО АНАЛІЗУ

ТЕМА. 2.1.

КОМЕРЦІЙНИЙ (МАРКЕТИНГОВИЙ) АНАЛІЗ

Мета і завдання проведення маркетингового аналізу проекту. Взаємозв'язок маркетингового аналізу з іншими функціональними аспектами проектного аналізу. Інформаційна база проведення маркетингового аналізу. Стадії маркетингового дослідження проектних рішень. Визначення меж та якісного складу аналізу ринку.

Сутність та мета маркетингового аналізу. Визначення меж та якісного складу аналізу ринку. Концепція попиту ринку. Аналіз ринкового середовища продукції проекту. Розробка концепції маркетингу.

Аналіз маркетингової ситуації на ринку продукції проекту. Оцінка попиту на продукцію проекту та можливості його розвитку. Вибір стратегій розвитку ринкового попиту. Методика проведення аналізу

ринку продукції проекту. Основні складові ринкового середовища проекту: споживачі, конкуренти, постачальники.

Порядок розробки концепції маркетингу. Характеристика компонентів комплексу маркетингу: продукт і політика, щодо його, організація збуту та розповсюдження товару, просування і ціноутворення. Порядок розробки плану маркетингу інвестиційного проекту.

ТЕМА 2.2.

ТЕХНІЧНИЙ АНАЛІЗ

Мета і завдання технічного аналізу інвестиційного проекту. Межі проведення аналізу технічної життєздатності проекту. Взаємозв'язок технічного аналізу з іншими функціональними аспектами проектного аналізу. Складові технічного аналізу.

Основні аспекти технічного аналізу проекту. Порядок проведення технічного аналізу інвестиційного проекту. Критерії визначення розміщення проекту. Масштаб проекту. Основні вимоги вибору технології. Принципи визначення потреби в устаткуванні. Роль інфраструктури проекту при його технічній оцінці.

Підготовка проектної документації. Формування проектної команди. Вибір підрядників. Техніко-економічне обґрунтування проекту будівництва. Підготовка робочої документації. Планування здійснення проекту. Матеріально-технічна підготовка інвестиційного проекту. Організація постачання. Зміст капітальних та поточних витрат за проектом. Оцінка витрат на виробництво та збут продукції проекту.

ТЕМА 2.3.

ЕКОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Мета і суть екологічного аналізу. Наслідок впливу проекту на навколишнє середовище. Зміст робіт з екологічного аналізу на стадії генерації ідей проекту.

Розподіл проектів на категорії залежно від обсягів та якості аналізу впливу проекту на природне середовище. Проекти, що рідко мають негативний вплив. Проекти зі значним негативним впливом на навколишнє середовище, але до яких можна швидко застосувати заходи, спрямовані на поліпшення цього негативного впливу. Проекти зі значним негативним впливом на навколишнє середовище, які потребують детальної оцінки довкілля. Проекти, спрямовані на навколишнє середовище. Стадії формування на підготовку проектів. Деталізований аналіз проекту. Вибір проекту. Реалізація екологічного контролю. Екологічний нагляд проекту.

Типи впливу проекту на навколишнє середовище: за часом діє, за можливістю усунення, за способом впливу, за охопленням території, за походженням, за можливістю акумулювання наслідків; постійні, тимчасові, ті, що виправляються, ті, що не виправляються; безпосередні, опосередковані, локальні, широко розповсюджені; первісні, вторинні; накопичувані, не накопичувані.

Методичні підходи до визначення та оцінки впливу проекту на навколишнє середовище Методи ранжування, бальні оцінки та інші способи експертної оцінки. Ідентифікація і визначення взаємозв'язку впливів проекту, вимірювання та інтерпретація результатів. Метод контрольних опитів. Метод матриць. Метод діаграм пороків. Метод сумісного аналізу карт.

ТЕМА 2.4.

ІНСТИТУЦІЙНИЙ АНАЛІЗ

Мета і завдання інституційного аналізу Аналіз політичної орієнтації та макроекономічної політики уряду. Ідентифікація цілей проекту та напрямків розвитку, визначених урядом як пріоритетних. Оцінка рівня менеджменту проекту та визначення параметрів його успішної реалізації. Характеристика кадрового потенціалу організації та оцінка його здатності успішно виконувати поставлені завдання. Аналіз узгодженості цілей проекту з інтересами його учасників. Діагностика організаційної структури і міри її відповідності досягненню результатів проекту.

Методи і моделі кількісних оцінок. Методи якісних оцінок і ситуаційного аналізу. Метода експертних оцінок. Оцінка впливу зовнішніх факторів на проект Державна політика та урядове регулювання аспектів проекту. Урядова політика. Податкова політика. Правове середовище. Державне регулювання інвестицій. Аналіз соціально-економічних умов. Сертифікація проектів та державні гарантії інвестором. Оцінка впливу внутрішніх факторів на проект

Рівень управлінської команди на проект. Менеджер проекту. Система стимулів і мотивації. Відповідність цілей та цінностей менеджменту організаційної культури компанії. Трудові ресурси. Діагностика організаційної структури. Оперативність організаційної структури. Рациональність організаційної структури. Надійність структури. Аналіз процесу прийняття рішень.

ТЕМА 2.5.

СОЦІАЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Мета і завдання соціального аналізу. Основні компоненти соціального аналізу. Соціальне середовище проекту та його оцінка Ключові моменти визначення соціального середовища. *Проектування соціального середовища проекту.* Характеристика і прогноз тенденцій розвитку систем цінностей населення, традицій та змін його потреб. Забезпечення ефективної зайнятості. Формування нової структури та якості робочої сили. Фактичні показники, їх тенденції, прогнозування змін структур зайнятості, індикатори зайнятості.

ТЕМА 2.6.

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Мета і завдання економічного аналізу. Фактори, що впливають на економічну цінність проекту: економічна ефективність використання національних ресурсів; вплив проекту на розвиток національної еко-

номіки; безпосередній вплив проекту на економіку країни; опосередкований вплив проекту на національний добробут.

Оцінка економічної привабливості та ефективності проекту Відповідність проекту стратегії розвитку проектів за критерієм невідповідності проекту тим завданням, які вирішуються нацією. Методи позиціонування проектів за критеріями економічної привабливості й ефективності. Оцінка економічної привабливості проекту у вигляді послідовних етапів. Методи виміру економічної ефективності. Компоненти проекту з погляду альтернативної вартості. Трансфертні платежі. Методичні підходи до визначення економічної вартості проекту Тіньові ціни. Граничні (маржинальні) витрати. Тіньові ціни світового ринку. Паритетні ціни. Оцінка впливу проекту на економіку країни.

ТЕМА 2.7.

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Мета і завдання фінансового аналізу. Межі й цілі фінансового аналізу. Інформаційна база прийняття проектних рішень при проведенні фінансового аналізу. Етапи проведення фінансового аналізу. Оцінка фінансової спроможності проекту. Інтерпретація результатів фінансового аналізу проекту різними учасниками проекту.

Особливості підготовки фінансового обґрунтування проекту. Фінансовий план проекту. Розрахунок майбутніх грошових потоків. Прогноз звіту про прибутки. Амортизація і величина податкової економії. Ліквідаційна вартість. Інвестування в оборотний капітал. Постійні й номінальні ціни. Прогноз річного прибутку.

Фінансування проекту. Визначення умов фінансування. Основні принципи фінансування. Власні інвестиційні ресурси. Залучені інвестиційні ресурси. Позичкові інвестиційні ресурси. Податковий інвестиційний кредит. Інвестиційний лізинг. Раціоналізація структури фінансування. Стратегія формування інвестиційних ресурсів.

ТЕМА 2.8.

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТОМ

Цілі управління проектом. Планування, керівництво, координація трудових, фінансових, матеріально-технічних ресурсів продовж проектного циклу. Предметна сфера проекту.

Основні концепції і функції управління проектами. Функції управління якістю в проекті. Функція управління часом. Функції управління вартістю. Управління ризиком. Функції управління людськими ресурсами. Функції управління контрактами. Функції управління комунікаціями. Функції управління змінами.

Формування та розвиток команди проекту. Формування команди проекту. Ознаки ефективної команди проекту. Критерії ефективності її діяльності.

Організаційні структури в управлінні проектами. Сутність принципів проектування організаційно-динамічних структур. Принципи ке-

рованості. Технічні принципи. Соціально-психологічні чинники. Чинники, що впливають на вибір варіанта організаційної структури управління. Комп'ютерний тренінг.

Міждисциплінарні зв'язки

Перелік дисциплін які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни: інвестування.

Перелік дисциплін вивчення яких безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни: інвестиційний менеджмент, управління проектами

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Базові положення проектного аналізу												
1.1. Предмет і мета проектного аналізу	10	1	1			8						
1.2. Концепція проекту	12	2	2			8						
1.3. Життєвий цикл проекту	13	2	2			9						
1.4. Критерії оцінки інвестиційних проєктів	11	2	2			7						
1.5. Методологія проектного аналізу	10					10						
1.6. Оцінка і прийняття проєктних рішень в умовах ризику та невизначеності	10	1	1			8						
Разом за змістовим модулем 1	66	8	8			50						
Змістовий модуль 2. Функціональні аспекти проектного аналізу												
2.1. Комерційний (маркетинговий аналіз)	10	1	2			7						
2.2. Технічний аналіз	10	1	2			7						
2.3. Екологічний аналіз	9	1	1			7						
2.4. Інституційний аналіз	9	1	1			7						
2.5. Соціальний	9	1	1			7						

аналіз												
2.6. Економічний аналіз	11	1	2			8						
2.7. Основи фінансового проектування	10	2	2			6						
2.8. Управління проектом	10		1			9						
Разом за змістовим модулем 2	78	8	12			58						
Усього годин	144	16	20			108						

5. Теми семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час виконання індивідуальної науково-дослідної роботи.

У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія навколо попереднього визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена у ході обговорення.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Базові положення проектного аналізу		
1	Предмет і мета проект-ного аналізу	1 год
2.	Концепція проекту	1 год
3	Життєвий цикл проекту	1 год
4	Оцінка і прийняття проектних рішень умовах ризику та невизначеності	1 год
		4
Змістовий модуль 2. Функціональні аспекти проектного аналізу		
5	Комерційний (маркетинговий) аналіз	1 год
6	Технічний аналіз	1 год
7	Екологічний аналіз	1 год
8	Інституційний аналіз	1 год
9	Соціальний аналіз	1 год
10	Економічний аналіз	1 год
11	Основи фінансового проектування	
12	Управління проектом	
		6
Разом		10

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій здійснюється детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формуються вміння і навички їх практичного застосування

шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язання їх студентами на занятті.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Базові положення проектного аналізу		
1	Предмет і мета проектного аналізу	
2.	Концепція проекту	
3	Життєвий цикл проекту	2 год
4	Критерії оцінки інвестиційних проектів	2 год
		4
Змістовий модуль 2. Функціональні аспекти проектного аналізу		
5	Комерційний (маркетинговий) аналіз	1
6	Технічний аналіз	1
7	Екологічний аналіз	1
8	Інституційний аналіз	
9	Соціальний аналіз	1
10	Економічний аналіз	1
11	Основи фінансового проектування	1
12	Управління проектом	
		6
Разом		10

7. Самостійна робота.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу курсу є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами, статистичними матеріалами.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.

Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години
ЗМ 1. Теоретична основа проектного аналізу	50
1. Предмет і мета проектного аналізу	8
2. Концепція проекту	8
3. Життєвий цикл проекту	9
4. Критерії оцінки інвестиційних проектів	7
5. Методологія проектного аналізу	10
6. Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності	8

ЗМ 2. Функціональні аспекти проектного аналізу	58
1. Комерцій-ний (маркетинговий аналіз)	7
2. Технічний аналіз	7
3. Екологіч-ний аналіз	7
4. Інституційний аналіз	7
5. Соціальний аналіз	7
6. Економіч-ний аналіз	8
7. Основи фінансового проектування	6
8. Управління проектом	9
РАЗОМ	108

Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань здійснюється за запитаннями для самоконтролю.

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі ІНДЗ) передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та звітністю підприємства.

ІНДЗ з дисципліни «Економіка підприємства» видається студенту викладачем на початку семестру. ІНДЗ виконується студентом самостійно. Студент має надати ІНДЗ для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання ІНДЗ враховується при виставленні загальної оцінки за дисципліною.

Тематика ІНДЗ має носити проблемний характер. Студент має право самостійно обрати тему та зміст роботи з обов'язковим її узгодженням з викладачем. У противному випадку тема має бути запропонована викладачем (варіант тем рефератів наведено нижче).

У процесі виконання ІНДЗ студент має опрацювати не менш як п'ять літературних джерел з посиланнями на використання певної інформації з них по тексту роботи. При цьому робота має носити практичну направленість та бути спрямованою на вирішення певної проблеми чи висловлення особистого погляду автору роботи на питання, яке розглядається в роботі.

Індивідуальне завдання складається з: титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновку; списку використаної літератури; додатків до індивідуального завдання (при необхідності).

Вступ. Має розкривати актуальність обраної студентом теми, її проблематику, мету написання роботи.

Основна частина роботи (може включати декілька підрозділів). Має включати характеристику сучасного стану проблеми, опис нормативної бази,

погляд різних авторів на цю проблему, позитивні та негативні наслідки проблеми.

Висновки. Має включати обґрунтовані висновки студента щодо досягнення мети роботи, можливо рекомендації щодо вдосконалення діяльності підприємства.

Список літератури. У кінці ІНДЗ надається повний список використаних джерел, який необхідно скласти в певному порядку (законодавчі та нормативні акти, статистичні довідники, загальна та спеціальна література за алфавітом). Відомості про джерела, які включені до списку необхідно давати згідно з державним стандартом з обов'язковим наведенням праць.

Додатки. У додатки можуть бути включені матеріали, що є копією документів, звітів, або розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми чи діаграми. При наявності кількох додатків оформлюється окрема сторінка «ДОДАТКИ», номер якої є останнім, що відноситься до обсягу ІНДЗ.

Обсяг ІНДЗ повинен становити в друкованому варіанті 10-15 сторінок.

Тематика ІНДЗ

МОДУЛЬ 1. БАЗОВІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОЕКТНОГО АНАЛІЗУ

1. Місце і роль проектного аналізу в управлінській діяльності.
2. Проблема вдосконалення методології проектного аналізу.
3. Місце і роль суспільних проектів в економічному розвитку країн з перехідною економікою.
4. Менеджер проекту: нова професія чи нові функції.
5. Оцінювання інвестиційної привабливості регіону.
6. Оцінювання інвестиційної привабливості галузі.
7. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства.
8. Необхідність та можливість адаптації концептуальних основ проектного аналізу для країн з перехідною економікою.
9. Проблема ідентифікації середовища проекту та їх вплив на ефективність прийняття інвестиційних рішень.
10. Необхідність та доцільність визначення економічно залежних проектів в управлінській діяльності.
11. Сучасні підходи до поділу життєвого циклу проекту на фази, стадії та етапи.
12. Етапи розробки інвестиційного проекту.
13. Проблеми проведення експертизи проектів в Україні.
14. Виробничий план інвестиційного проекту.
15. Тендери: практика використання при реалізації проектів.
16. Проблеми визначення тривалості та вартості передінвестиційних досліджень при підготовці проектів в Україні.

17. Проблеми оцінки вартості землі при прийнятті проектних рішень.
18. Показники ефективності проекту.
19. Класифікація інвестиційних ризиків.
20. Засоби зниження інвестиційного ризику.
21. Методи аналізу та оцінювання ризиків реалізації проекту.
22. Аналіз зовнішніх умов проекту.
23. Юридичні умови реалізації проекту.
24. Роль неформальних критеріїв при виборі проектних рішень і методичні підходи до їх оцінки.
25. Особливості використання різних критеріїв для оцінки взаємовиключаючих і взаємозалежних проектів.
26. Операційний ліверидж як показник ризику проекту.
27. Вплив стійкості попиту, його еластичності та динамічності ціни на рівень прибутковості та величину порогової кількості продукції проекту.
28. Можливість і потреба управління ризиком під час реалізації проектів.
29. Методи зниження ризиків під час оцінки й реалізації проектів.
30. Особливості аналізу інвестиційного проекту в умовах економіки України.
31. Типові помилки при реалізації проекту.

МОДУЛЬ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОЕКТНОГО АНАЛІЗУ

1. Інформаційні джерела проведення маркетингового аналізу інвестиційного проекту в Україні.
2. Можливість розвитку ринку продукції в Україні.
3. Особливості оцінки комерційних проектів в Україні.
4. Визначення місткості ринків і його сегментів: теоретичні підходи і проблеми української практики.
5. Проблема вибору способу придбання технології, шляхи вирішення.
6. Економічне обґрунтування та вибір оптимальної технології для реалізації проекту.
7. Економічне обґрунтування місцезнаходження проекту та вибору масштабу проекту.
8. Вплив зовнішніх чинників на реалізацію проекту в сучасних умовах економіки України.
9. Управлінська команда проекту та її взаємодія з персоналом підприємства.
10. Визначення особи менеджера проекту.
11. Порівняння умов реалізації еколого небезпечних проектів у країнах Західної Європи, країн СНД та України.
12. Методи обмеження екологічних забруднень: практика промислово розвинутих країн і досвід України.
13. Методи оцінки екологічних наслідків проекту: особливості практичної реалізації.

14. Кількісна оцінка соціальних результатів проекту.
15. Суспільна активність населення як фактор сприйняття успішній реалізації проекту.
16. Особливості фінансового аналізу проекту з позицій його учасників.
17. Фінансовий аналіз підприємства як першочерговий етап фінансового обґрунтування проекту.
18. Функції фінансового менеджера.
19. Економічна ефективність і економічна привабливість проекту: можливість визначення для великих проектів, які реалізуються в Україні.
20. Методи визначення «тіньової» вартості ресурсів і товарів при проведенні економічного аналізу.
21. Можливість і необхідність управління проектним циклом.
22. Технологія розробки бізнес-плану інвестиційного проекту.
23. Вимоги до обсягу та структури бізнес-плану проекту.
24. Процес управління проектом: планування, організація, контроль.
25. Причини припинення робіт за проектом. Форми виходу з проекту.
26. Моніторинг проекту.

9. Методи навчання

При вивченні дисципліни використовуються такі методи навчання:

1. Інформаційні методи: словесні (лекції, бесіда, розповідь), наочні: (ілюстрації, демонстрації), практичні (дослідження фактичних даних щодо аналізу альтернативних інвестиційних проектів, використання даних статистичної звітності).
2. Методи передачі та сприйняття матеріалу: індуктивні, дедуктивні, аналітичні і синтетичні.
3. Методи самостійного вивчення: репродуктивні, продуктивні (дослідницькі, пошукові, частково-пошукові).
4. Методи управління навчальним процесом: навчання під керівництвом викладача, самостійна робота, практичні та семінарські заняття, розв'язування ситуаційних задач, складання графічних схем, розв'язування тестових завдань.

10. Методи контролю

Система поточного та підсумкового контролю знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять. Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться у наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів в у процесі семінарських занять.
2. Оцінювання роботи студентів під час проведення практичних занять.
3. Оцінювання виконання індивідуального завдання (ІНДЗ).
4. Проведення проміжного контролю.
5. Проведення модульного контролю.

Поточне оцінювання знань та умінь студентів здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
- 2) виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- 3) проходження проміжного контролю;
- 4) виконання модульного контрольного завдання.

Оцінювання проводиться за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведення розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії. Вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та роботи висновки.

Максимальна кількість балів ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента, або його усної відповіді всім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то бальна оцінка буде знижена.

Індивідуальне науково-дослідне завдання оцінюється за критеріями: самостійності виконання; логічності та деталізації плану; повноти й глибини розкриття теми; наявності ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми тощо); кількості використаних джерел (не менше десяти); використання цифрової інформації та відображення практичного досвіду; наявності конкретних пропозицій; якості оформлення.

Проміжний тестовий контроль проводиться чотири рази за семестр. При проведенні поточного тестування визначається рівень знань студентів з теоретичних питань навчальної дисципліни. Тестові завдання охоплюють провідні теми, які вивчаються в межах даної навчальної дисципліни та згруповані за чотирма модулями, кожен з яких складається з тестових завдань різного рівня складності.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену. Екзаменаційний білет включає три теоретичних питання і одне ситуаційне (практичне) завдання.

11. Розподіл балів які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 30 %						Змістовий модуль 2 40 %								30	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Підсумкова оцінка з дисципліни згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів ХНАУ в систему оцінювання за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Опорний конспект лекцій; комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни; нормативні документи; підручники та навчальні посібники в електронному варіанті.

13. Рекомендована література

ОСНОВНА

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Ринкова економіка: основні поняття і категорії: Навч. посібник. – К.: Знання, 2006. – 263 с.
2. Бардин Г.О. Проектный анализ. – М.: Знамя, 2006.
3. Бардиш Г.О. Проектний аналіз: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 415 с.
4. Березівський П.С. Організація, прогнозування та планування агропромислового комплексу: Навч. посібник / За ред. П.С.Березівського. – 2-ге вид. – Л.: «Магнолія плюс», СПД ФО В.М. Піча, 2006. – 443 с.
5. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: Підручник. – К.: КНЕУ, 2000. – 322 с.
6. Волков И. М., Грачёва М. В. Проектный анализ. – М.: ИНФРА, 2004.
7. Воркут Т.А. Проектний аналіз. Навч.посібник. – К.: Укр. Центр духовної літератури, 2000. – 428 с.
8. Галушко В.П., Штрюбель Герберт, Віллеке Г., Писаренко В.М., Бляштайнер Н. Виробнича економіка: Навч. посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2005. – 400с.
9. Кадастр природних ресурсів: Навч. посібник / О.Я. Микула, М.Г. Ступень, В.Ю. Пересоляк. – Л.: «Новий Світ – 2000», 2006. – 192 с.
10. Кон' юктура ринків: Конспект базових тем. – Л.: Вид. Львівської комерц. акад., 2006 – 140 с.
11. Корінев В.Л. Цінова політика підприємства: Моногр. – К.: КНЕУ, 2001.
12. Крехівський О.В., Чирков В.Г. Інвестиції: Умови і вимоги. – К.: Фенікс, 2006. – 166 с.
13. Литвиненко Я.В. Сучасна політика ціноутворення: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2001.
14. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій: Затверджено наказом №22 Агенства з питань запобігання банкрутству підприємства та організацій від 23.02.1998// Українська інвестиційна газета. – 1998. – 21 квітня. – С.29-32.
15. Мир управления проектами/ Под ред. Х. Решке, Х. Шелли: Пер. с англ. – М.:Альянс, 1994.
16. Москвін С.О., Бевз С.М., Верба А.А., Дідик В.Г., Новиков В.А., Унковська Т.Є. Проектний аналіз. – К.: Лібра, 1998.
17. Нова економіка: форми вияву, причини і наслідки: Дослідження Фонду Хайнца Ніксдорфа / Хеннінг Клодит, Клаудія М. Бух, Бйорн Хрістенсен, Еріх Гундлах, Ральф Хайнріх: Пер. з нім. – К.: Таксон, 2006. – 305 с.
18. Папп В. Управління регіональним інвестиційним процесом та вибір ефективних інвестиційних проектів в умовах ризику: Моногр. – Ужгород: Ліра, 2006. – 164 с.

19. Проектний аналіз: Навч. посіб. / Під. ред. Москвіна. – К.: Лібра, 1998. – 368 с.
20. Рахуба А.М. Інноваційні тенденції на євrorинку іпотеки / Соц.-екон. дослідж. в перехідн. період. – 2006. – Вип.. 3 (LIX); ч. 2.
21. Шапиро В. Д. и др. Управление проектами. Учебник для вузов. – СПб.: ДваТрИ, 1996. – 610 с.

Додаткова

22. Конституція України. – К.: Вид. ін-ту законодавства ВР України, 1996. – 249 с.
23. Про інвестиційну діяльність. Закон України // Голос України. – 1991. – 18 вересня. – №561 – XII.
24. Про інвестиційні фонди та інвестиційні кампанії. / Указ Президента України №55-94 // Голос України. - 1994. - 19 лютого.
25. Про оподаткування прибутку у редакції Закону України від 22.05.97 р. № 283/97-ВР із змінами та доповненнями на стан на 16.12.97
26. Про фіксований сільськогосподарський податок: Закон України // Урядовий кур'єр. – 1999. – 30 бер. – № 18.
27. Про режим іноземного інвестування: Закон України // Урядовий кур'єр. – 1996. – 25 квітня. – № 77-78.
28. Про пестициди і отрутохімікати: Закон України // Голос України. – 1995. – 11 квіт. – № 67.
29. Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції: Закон України // Урядовий кур'єр. – 1997. – 17 лип. – № 130.
30. Про внесення змін до Закону України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції»: Закон України // Урядовий кур'єр. – 1998. – 22 лип. – № 135-136.
31. Земельний кодекс України // Урядовий кур'єр. – 2001. – 15 лист. – №211-212.
32. Про внесення змін до Закону України «Про оренду землі»: Закон України від 2 жовтня 2003 року № 1211-IV // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 10.
33. Про охорону земель: Закон України – 2003. – №962 – IV.
34. Про оцінку земель: Закон України – 2003. – №1378. – IV.
35. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України // Урядовий кур'єр. – 1999. – 15 вер. – №172.
36. Про стандартизацію: Закон України // Урядовий кур'єр. – 2001. – 20 черв. – №108.
37. Про захист економічної конкуренції: Закон України // Урядовий кур'єр. – 2001. – 21 бер. – № 50.
38. Про підтримку малого підприємництва: Закон України // Урядовий кур'єр. – 2000. – 22 лист. – № 217.
39. Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сіль-

ськогосподарським підприємствам і організаціям: Указ Президента України від 8.08.1995. // Посібник па реформуванню сільськогосподарських та переробних підприємств. – 2-ге вид. доп. – К.: ІАЕ УААН, 2000. – С.283-285.

40. Про Концепцію амортизаційної політики: Указ Президента України // Урядовий кур'єр. – 2001. – 28 бер. – № 55.
41. Про заходи щодо розвитку ринку вітчизняної техніки для агропромислового комплексу та збільшення обсягів її виробництва: Указ Президента України // Урядовий кур'єр. – 2001. – 14 лист. – № 210.
42. Про додаткові заходи щодо вирішення соціальних проблем на селі та дальшого розвитку аграрного сектора економіки: Указ Президента України // Сільський час. – 2002. – 27 лют. – № 16.
43. Про методику грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів: Постанова Кабінету міністрів України від 25 березня 1995 р. №231 // Урядовий кур'єр. – 1995. – 4 квітня. – № 50.
44. . Актуальні проблеми технічної політики в аграрному секторі України / М. Зубець, Я. Гуков, М. Грицишин. – Глеваха: ННЦ "ІМЕСГ", 2005. – 77 с.